

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **P. V.**, zast. Mgr. Jiřím Klegou, advokátem, se sídlem Bohumínská 1553, Rychvald, proti žalovanému: **Městský úřad Bílovec**, se sídlem 17. listopadu 411, Bílovec, zast. JUDr. Karlou Návedlovou, advokátkou, se sídlem Wolkerova 1140/2, Bílovec, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem spočívajícím v nezahájení řízení o odstranění specifikované stavby, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. 9. 2023, č. j. 22 A 19/2023-42,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. 9. 2023, č. j. 22 A 19/2023-42, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Žalobce podal u Krajského soudu v Ostravě žalobu na ochranu proti nezákonnému zásahu, který spatřoval v nezahájení o řízení odstranění stavby vodovodu znázorněného na orientačním zákresu sítě ze dne 11. 12. 2017, nacházejícího se na jeho pozemku parc. č. X v k. ú. B. u B., obec B. Stavba vodovodu neměla být v žádném případě umístěna na tomto pozemku. Ve stavebním řízení totiž bylo schváleno jiné umístění (v okrajích komunikace, zeleném pásmu). Tato změna nebyla schválena žádným správním orgánem ani nebyla odsouhlasena tehdejším vlastníkem či uživatelem předmětného pozemku.

[2] Krajský soud nadepsaným rozsudkem žalobu zamítl. Nejprve popsal, jakým způsobem proběhla v osmdesátých letech výstavba vodovodu v obci Bítov a kde se nyní vodovod na pozemku žalobce nachází. Následně ve shodě s žalovaným dospěl k názoru, že nebyly splněny zákonné podmínky uvedené v § 129 odst. 1 písm. b) zákona

č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), k zahájení řízení o odstranění stavby vodovodu na pozemku žalobce. Ze spisové dokumentace soud ověřil, že část vodovodního vedení u východní hranice žalobcova pozemku byla povolena v I. etapě a postavena v souladu s projektovou dokumentací I. etapy. Tvrzení žalobce, že vodovod měl probíhat v okrajích komunikace, tedy mimo jeho pozemek, tak neodpovídá zjištěnému skutkovému stavu. Úsek v západní části pozemku (od komunikace po odbočku) byl řádně povolen ve II. etapě a vybudován beze změn oproti projektové dokumentaci stavby II. etapy. Tvrzení žalobce, že vodovod neměl vůbec vést po jeho pozemku, tak neodpovídá zjištěnému skutkovému stavu. Zbylá – střední – část trasy byla změněna oproti projektové dokumentaci I. etapy. Tato změna je zcela konkrétně popsána v kolaudačním protokolu stavby I. etapy a byla nepochybně vzata na vědomí tehdejšími správními orgány, neboť projektová dokumentace stavby II. etapy, která má na žalobcově pozemku přímou návaznost na změněnou trasu stavby I. etapy, byla schválena v podobě totožné s faktickým průběhem vodovodního vedení, na nějž poukazoval žalobce. Kolaudační rozhodnutí z 15. 6. 1987 neobsahovalo žádnou grafickou část. Výkres, na který poukazoval žalobce (s diagonální modrou čarou), krajský soud vyhodnotil jako podkladový, pomocný materiál, který vyznačuje spojnicí bodů A1 a A4, avšak skutečný průběh trasy byl tehdy znám jak správnímu orgánu, tak stavebníkovi.

[3] S ohledem na rozsah celé stavby vodovodu (téměř 5 km) a tehdejší právní úpravu krajský soud dospěl k závěru, že změna dílčí části trasy na žalobcově pozemku se mohla správnímu orgánu jevit jako drobná. Namítaným stavem územního plánu obce Bítov se soud nezabýval, neboť nemá žádný vliv na otázku, zda žalovaný měl či neměl zahájit řízení o odstranění stavby. Žalobcem uvedené judikáty vycházejí z jiných skutkových okolností, a proto nejsou pro posuzovanou věc příléhavé.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření stran

[4] Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále též „stěžovatel“) **kasační stížnost**. Nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku spočívá v tom, že krajský soud nedostatečným způsobem vyložil své úvahy a přesvědčivě své rozhodnutí neodůvodnil. Krajský soud nezodůvodnil, proč neprovedl důkazy navržené stěžovatelem, které měly zásadní význam pro řádné objasnění skutkového stavu.

[5] Krajský soud nesprávně posoudil otázku, zda mělo být zahájeno řízení o odstranění černé stavby, a nesprávně hodnotil provedené důkazy a učinil z nich nesprávná skutková zjištění, když vzal za prokázané, že došlo ke kolaudaci vodovodu s drobnými odchylkami v trase. Odchylky však drobné nebyly, a kolaudace tak proběhla v rozporu se zákonem, následkem čehož krajský soud nesprávně neaplikoval § 129 odst. 1 písm. b) stavebního zákona. Stavební úřad ani obecní úřad v Bítově do roku 2018 nevěděly, kde je vodovod fakticky umístěn, resp. věděly, že vede okolo pozemku p. č. X k. ú. B. u B. K tomuto tvrzení stěžovatel předložil řadu důkazů, které však nebyly provedeny. Toto tvrzení stěžovatele prokazuje zakreslení vodovodu v územním plánu obce Bítov ze dne 24. 6. 2010 ve výkresu I.2.d-Bítov-Vodní hospodářství, kde je zakreslen stejně jako v dokumentaci pro stavební povolení ze dne 31. 1. 1985, č. j. VLHZ/4533/84-Fa-332. Stejně je tomu v rámci územního plánu obce Bítov z května 2021. Umístění vodovodu bylo schváleno v okrajích

pokračování

komunikace, zeleném pásmu. Stavba vodovodu tak neměla být umístěna na předmětném pozemku. Ani následná kolaudace nebyla provedena podle skutečného stavu, kdy v grafické části kolaudačního rozhodnutí ze dne 15. 6. 1987, č.j. VLHZ/4685/Pe-235 je stavba vodovodu zakreslena dle původní projektové dokumentace. Za podstatné stěžovatel označil, že kromě běžného zakreslení stavby vodovodu červenou čarou se v něm nachází dvě modře dokreslené čáry, z nichž jedna je přeškrtnutá.

[6] V období výstavby vodovodu se první zmínka o jeho vedení v dnešní podobě objevuje v projektové dokumentaci k etapě č. II, a to ještě předtím, než byla původní stavba vodovodu v rámci etapy č. I dostavěna, aniž by došlo ke změně projektové dokumentace k této etapě, v době, kdy ještě nebyla stavba vodovodu v rámci této etapy zkolaudována. Další dokument, kde se objevuje skutečné vedení vodovodu, je provozní řád z roku 1986. V dostupných dokumentech ovšem není zdůvodněno, proč došlo k zásadní změně vedení vodovodu, která hrubě nerespektovala zásady stavebního řízení a územního plánování a výrazně zasáhla i do vlastnického práva na desítky let. Protiprávnost současného stavu vnímá i samotná obec Bítov, když na zasedání dne 11. 12. 2017 zastupitelstvo obce pověřilo starostu k jednání s příslušnými orgány vedoucí k nápravě chyby při výstavbě vodovodního řádu na p. č. X k. ú. B. u B.

[7] Stěžovatel nesouhlasí s argumentací žalovaného a krajského soudu, že stavba byla zkolaudována včetně odsouhlasení chybného trasování. Tento závěr krajského soudu je založen na skutečnosti, že v kolaudačním protokolu z roku 1987 je uvedeno, že stavba byla provedena podle schválené projektové dokumentace s drobnými změnami v trase. Touto drobnou odchylkou nemůže být míněn posun potrubí o cca 45 metrů a zároveň vedení vodovodu po jiném pozemku, než vyplývá z projektové dokumentace. Stavební úřad v rámci kolaudace stavby vodovodu v rámci etapy č. I. neuvedl, že by mělo vést potrubí po jiném pozemku. Toto vyplývá i z grafické a textové části kolaudačního rozhodnutí.

[8] Je otázkou, proč nebylo do kolaudačního rozhodnutí v rámci jeho grafické části zakresleno skutečné trasování etapy I. vodovodu, když již v roce 1986 existovalo povědomí o vedení vodovodu v současné podobě, neboť takto bylo zakresleno v rámci projektové dokumentace k etapě č. II a také k němu bylo vydáno stavební povolení ve stejném roce stejným stavebním úřadem. I pokud však příslušný stavební úřad informací o skutečném stavu vedení vodovodu disponoval, nelze hovořit o legalizování protiprávního stavu, který odporoval tehdejší právní úpravě [§ 81 a § 88 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), dále též („stavební zákon z roku 1976“)]. Změna trasování vodovodu nebyla nikdy schválena a stavební úřad, ani žádný z účastníků řízení k ní nedal souhlas. Změna trasy vodovodu po jiném pozemku, než je uvedeno v územním rozhodnutí i stavebním povolení, a která je zároveň v rozporu s územně plánovací dokumentací a cíli a záměry územního plánování, je nepovolená, neboť odchylku nelze považovat za drobnou. Stěžovatel poukázal na závěry uvedené v rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 3. 9. 2002, sp. zn. 5 A 169/2000, a rozsudcích NSS č. j. 7 As 17/2010-101 a 7 As 2/2007-119.

[9] Podle stěžovatele mělo být zahájeno řízení o odstranění nepovolené stavby a její provedení do původně schváleného stavu, který byl zřejmý ze stavebního povolení,

projektové dokumentace a z dalších relevantních podkladů. Konstatování, že daná odchylka se mohla jevit stavebnímu úřadu jako drobná, je pouze spekulací soudu. Sám stavební úřad se v rámci kolaudačního protokolu k této problematice nijak nevyjadřuje. Závěr krajského soudu není podložen důkazy, ale pouze odkazy na právní úpravu, bez jejího bližšího výkladu za situace, kdy relevantní důkazy prokazují, že odchylku není možné brát jako drobnou s ohledem na její velikost cca 45 m, vedení podstatné části vodovodu po jiném pozemku v rozsahu cca 90 metrů a obsah stavebního povolení, podle kterého jsou vodovodní řady vedeny v okrajích komunikací, v zelených pásmech. Krajskému soudu nepřisluší domýšlet stanovisko stavebního úřadu, které není v kolaudačním rozhodnutí obsaženo.

[10] Pokud chtěl stavební úřad odchylku schválit, zcela rezignoval na uvedení jakékoliv odůvodnění k tomuto postupu. Proto považuje stěžovatel kolaudační rozhodnutí za nicotné. Nicotné je i proto, že jeho písemná část obsahuje zjevně nepravdivý údaj, že stavba byla provedena podle projektové dokumentace a stavebního povolení. To však stanovilo, že vodovodní řady jsou vedeny v okrajích komunikací, v zelených pásmech. Vodovodní řad na pozemku stěžovatele však vede zcela mimo tyto oblasti. Ke kolaudaci nemělo vůbec dojít. Grafická část kolaudačního rozhodnutí pak je zjevně vnitřně rozporná. Není totiž možné, aby kolaudační rozhodnutí kolaudovalo stavbu umístěnou na zcela jiném pozemku, příp. tuto změnu obhájit institutem drobné odchylky, pro jehož využití nebyly splněny podmínky. Grafická část kolaudačního rozhodnutí byla stěžovateli předložena stavebním úřadem spolu s kolaudačním rozhodnutím a kolaudačním protokolem. Grafická část byla součástí kolaudačního protokolu, který se odkazuje na změny zakreslené do situace skutečného provedení a lze předpokládat, že byla i součástí kolaudačního rozhodnutí.

[11] Všechny zákonné podmínky pro zahájení řízení o odstranění stavby vodovodu byly splněny, neboť byl postaven v rozporu s projektovou dokumentací, stavebním povolením, územním rozhodnutím, veřejným zájmem a změna provedení stavby nebyla nikdy legálně schválena. Sdělení žalovaného, že ke změně trasy vodovodního řadu došlo s vědomím věcně a místně příslušného vodoprávního úřadu, je pouhou spekulací, která nebyla ničím doložena.

[12] Žalovaný ve **vyjádření ke kasační stížnosti** uvedl, že stěžovatel uvádí nepravdivá tvrzení. Stavba vodovodu byla dle projektové dokumentace pro stavební povolení umístěna na předmětném pozemku podél jeho východní hranice. Není tedy pravda, že pozemek stěžovatele neměl být dle stavebního povolení (vydaného mimo jiné na základě projektové dokumentace pro stavební povolení, jejíž součástí je výkres „**PODROBNÁ SITUACE**“) dotčen. V kontextu s touto skutečností jsou potom nepřiléhavá některá soudní rozhodnutí, o jejichž závěry stěžovatel opírá svůj požadavek na zahájení řízení ve věci odstranění stavby.

[13] Stěžovatel grafickou částí kolaudačního rozhodnutí označuje chybně výkres „**PODROBNÁ SITUACE**“, na němž se mj. nachází dvě modře dokreslené čáry, z nichž jedna je přeškrtnutá. Kolaudační rozhodnutí však obsahuje pouze výrok, odůvodnění, poučení o odvolání a rozdělovník, tedy nemá žádnou grafickou přílohu či část. Stěžovatel

pokračování

účelově dovozuje, že kolaudační rozhodnutí obsahuje grafickou část a označuje za ni výkres, který byl jako součást projektové dokumentace pro povolení stavby zpracován v červenci roku 1984, tedy téměř 3 roky před kolaudací stavby a 6 měsíců před jejím povolením. Spisový materiál stavby neobsahuje výkres „situace skutečného provedení“, na který se odkazuje kolaudační protokol. Ve výkresu „PODROBNÁ SITUACE“ je ručně mj. zakreslena jiná trasa vodovodního řadu (dvě modré čáry, z nichž jedna je přeškrtnutá). Toto vyobrazení však nekoresponduje se současným stavem a je z pohledu dokazování irelevantní. O původu dvou modře dokreslených čar nezbyvá než konstatovat, že nelze s jistotou prokázat, kdo a proč takto chybně novou trasu vodovodu zakreslil. Tento výkres právě pro uváděné nesrovnalosti nelze ve spojitosti s kolaudačním rozhodnutím považovat za relevantní podklad.

[14] Pokud předmětný úsek vodovodního řadu je v příslušném výkresu územního plánu obce Bítov zakreslen v jiné trase, než se ve skutečnosti nachází, nelze z toho dovozovat, že tento úsek vodovodního řadu není v souladu s územním plánem obce Bítov, resp. se související legislativou. Vodoprávní úřad již dříve konstatoval, že územní plán obce Bítov byl schválen přibližně 23 let po kolaudaci stavby, proto hledat v něm oporu v prokazování její nelegálnosti je nepatřičné.

[15] K tvrzení stěžovatele o nicotnosti kolaudačního rozhodnutí žalovaný uvedl, že byt kolaudační rozhodnutí nedosahuje svým rozsahem současného standardu vyžadovaného v oblasti stavebního práva, dostupné podklady ze spisové dokumentace umožňují jeho přezkum a vyslovení jednoznačného právního názoru. Stavba není v rozporu s § 18 odst. 1 a 2 stavebního zákona a citace územního plánu a zákonných ustanovení souvisejících s územním plánováním jsou bezpředmětné. Změna stavby, o jejíž odstranění stěžovatel usiluje, byla akceptována stavebním úřadem a touto změnou byla stavba zkolaudována. Není tedy na místě zahájit řízení o odstranění stavby, jak se toho stěžovatele dovolává s poukazem na rozsudky NSS č. j. 6 As 108/2019-39 a 3 As 11/2007-92.

[16] Žalovaný požádal Nejvyšší správní soud o zhojení právní nejistoty vyplývající z rozsudku NSS č. j. 3 As 11/2007-92, podle něhož lze naříditi odstranění stavby disponující kolaudačním rozhodnutím. Nařízení odstranění stavby podle § 129 odst. 2 stavebního zákona, jejíž užívání bylo dříve pravomocně povoleno, považuje žalovaný za hrubý formalismus nezohledňující komplexní právní úpravu. Tento právní názor zcela ignoruje procesní postup povolení užívání stavby, v němž je stavební úřad mimo jiné povinen posuzovat kolaudovanou stavbu z hlediska jejího souladu se stavebním povolením a schválenou projektovou dokumentací a v rámci tohoto posouzení se vypořádat s případnými změnami, k nimž při realizaci stavby došlo a jejich případnou legalizací. Tento procesní postup je poté přezkoumatelný v rámci řádných a mimořádných opravných prostředků.

[17] Stěžovatel **v replice** uvedl, že žalovaný se svou argumentací snaží odklonit od merita věci. Zásadní je, že vodovod neměl vést po pozemku stěžovatele a už vůbec neměl vést středem jeho pozemku. Neexistuje žádný dokument, který by legalizoval vedení vodovodu na pozemku stěžovatele. Územní plány obce mají zakreslen vodovod na východní části za hranicí pozemku stěžovatele. Stěžovatel odmítá argumentaci žalovaného zpochybňující

rozsudek NSS č. j. 3 As 1/2007-96. Byly splněny všechny zákonné podmínky pro zahájení řízení o odstranění stavby, neboť stavba byla postavena v rozporu s projektovou dokumentací, stavebním povolením a územním rozhodnutím a změna provedení stavby nebyla nikdy legálně schválena.

III. Posouzení kasační stížnosti

[18] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Shledal přitom vadu, k níž nad rámec kasačních námitek přihlédl z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.) a dospěl proto k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[19] Podle § 34 odst. 1 s. ř. s. *osobami zúčastněnými na řízení jsou osoby, které byly přímo dotčeny ve svých právech a povinnostech vydáním napadeného rozhodnutí nebo tím, že rozhodnutí nebylo vydáno, a ty, které mohou být přímo dotčeny jeho zrušením nebo vydáním podle návrhu výroku rozhodnutí soudu, nejsou-li účastníky a výslovně oznámily, že budou v řízení práva osob zúčastněných na řízení uplatňovat.*

[20] Podle 34 odst. 2 s. ř. s. *navrhovatel je povinen v návrhu označit osoby, které přicházejí v úvahu jako osoby zúčastněné na řízení, jsou-li mu známy. Předseda senátu takové osoby vyrozumí o probíhajícím řízení a vyzve je, aby ve lhůtě, kterou jim k tomu současně stanoví, oznámily, zda v řízení budou uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení; takové oznámení lze učinit pouze v této lhůtě. Současně s vyrozuměním je poučí o jejich právech. Obdobně předseda senátu postupuje, zjistí-li se v průběhu řízení, že je tu další taková osoba. O osobních údajích, o těchto osobách uváděných, platí přiměřeně ustanovení § 37 odst. 3.*

[21] Nejvyšší správní soud se v první řadě zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku krajského soudu, která je vadou tak závažnou, že by sama o sobě vedla ke zrušení napadeného rozsudku krajského soudu a Nejvyšší správní soud se jí musí podle § 109 odst. 4 s. ř. s. zabývat z úřední povinnosti, tedy i tehdy, pokud by ji sám stěžovatel nenamítal.

[22] Za nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů jsou považována zejména taková rozhodnutí, u nichž není z odůvodnění zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při hodnocení skutkových i právních otázek a jakým způsobem se vyrovnal s argumenty účastníků řízení (srov. např. rozsudek NSS ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52). Soudy však nemají povinnost reagovat na každou dílčí argumentaci a tu obsáhle vyvrátit. Jejich úkolem je vypořádat se s obsahem a smyslem žalobní argumentace (srov. rozsudek NSS ze dne 3. 4. 2014, č. j. 7 As 126/2013-19). Podstatné je, aby se správní soud ve svém rozhodnutí vypořádal se všemi stěžejními námitkami účastníka řízení, což může v určitých případech konzumovat i vypořádání některých dílčích a souvisejících námitek (rozsudek NSS ze dne 24. 4. 2014, č. j. 7 Afs 85/2013-33).

pokračování

[23] Nepřezkoumatelnost kasační stížnosti napadeného rozsudku spatřovanou stěžovatelem v tom, že krajský soud nedostatečným způsobem vyložil své úvahy a rozsudek krajského soudu není dostatečně přesvědčivě odůvodněn, Nejvyšší správní soud neshledal. Krajský soud totiž vystihl podstatu věci a své závěry stručně, nicméně dostatečně a přezkoumatelně zdůvodnil. Poukázal na průběh výstavby vodovodu. Uvedl, jak byl vodovod umístěn na pozemku stěžovatele a jak byla v kolaudačním protokolu stavby 1. etapy stavebním úřadem schválena změna oproti projektové dokumentaci. Následně poukázal na tehdejší právní úpravu a konstatoval, že s ohledem na rozsah celé stavby vodovodu se mohla správnímu orgánu jevit změna dílčí části stavby na nyní stěžovatelově pozemku jako drobná odchylka. Na základě toho krajský soud dospěl k závěru, že žalovaný se nedopustil nezákonného zásahu, když nezahájil řízení o odstranění stavby podle § 129 odst. 2 stavebního zákona, neboť k tomu nebyly splněny podmínky uvedené v 129 odst. 1 písm. b) téhož zákona.

[24] Důkazy, na které stěžovatel poukazoval v žalobě a v replice k vyjádření žalovaného, jsou součástí spisového materiálu žalovaného (podnět stěžovatele k odstranění stavby ze dne 11. 10. 2022, sdělení žalovaného ze dne 10. 11. 2022 k podnětu k odstranění vodovodu, žádost stěžovatele o provedení přezkumného řízení ze dne 5. 12. 2022, sdělení krajského úřadu k žádosti o přezkum ze dne 1. 2. 2023, orientační zákres sítě ze dne 11. 12. 2017, stavební povolení ze dne 31. 1. 1985, č. j. VLHZ/4533/84-Fa-332, projektová dokumentace, kolaudační rozhodnutí ze dne 15. 6. 1987, č. j. VLHZ/4685/Pe-235). Některé z listin navržených k důkazu stěžovatelem pak nejsou relevantní pro posouzení věci (územní plán, zápis z 18. zasedání zastupitelstva obce Bítov ze dne 11. 12. 2017, žádost starosty obce o informaci ze dne 12. 1. 2018, darovací smlouva ze dne 10. 8. 2016, sdělení stavebního úřadu v Bílovci ze dne 18. 6. 2019). Při jednání u krajského soudu dne 20. 9. 2023 byl k důkazu sdělen obsah listin předložených stěžovatelem (darovací smlouva z r. 2016, orientační zákres sítě z r. 2017, vytyčení podzemního vedení z roku 2019). Dále u jednání krajský soud sdělil podstatný obsah správního spisu. Při posouzení věci tak krajský soud vycházel z řádně zjištěného skutkového stavu, který v napadeném rozsudku popsal zcela správně a úplně. To, že se soud nevyjádřil jednotlivě ke každému ze stěžovatelem uvedených důkazů, proto nemá za následek stěžovatelem namítanou nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku. Stěžovatel ostatně ani konkrétně neuvádí důkazy, které by měly zásadní význam pro řádné objasnění skutkového stavu a krajský soud by je opomenul a neprovedl. Neobstojí proto námitka stěžovatele, že krajský soud na základě provedených důkazů učinil nesprávná zjištění. Nejvyšší správní soud tedy neshledal důvodnými námitky nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu.

[25] Z provedené rekapitulace je zřejmé, že v posuzované věci se jedná zejména o posouzení, zda byly splněny podmínky pro zahájení řízení o nařízení odstranění části stavby vodovodu na pozemku stěžovatele p. č. k. ú. B. u B. podle § 129 odst. 1 písm. b) stavebního zákona. Stěžovatel jako jednu z příloh žaloby přiložil orientační zákres sítě ze dne 11. 12. 2017 vyhotovený společností Severomoravské vodovody a kanalizace Ostrava a.s., se sídlem 28. října 1235/169, Ostrava, IČO 45193665 (dále též „SmVaK a.s.“), na němž je vyznačena trasa vodovodu přes jeho výše uvedený pozemek. Stěžovatel na str. 2 žaloby uvedl, že se jedná o vodovod ve vlastnictví společnosti SmVaK a.s. Již z tvrzení stěžovatele, které v řízení nikdo nerozporoval, tady vyplývá, že část vodovodu na pozemku

stěžovatele, tedy stavba, jejíž právní osud je předmětem soudního řízení, je ve vlastnictví uvedené společnosti.

[26] Jak se uvádí v bodu 126 rozsudku rozšířeného senátu ze dne 26.3.2021, č. j. 6 As 108/2019 - 42, č. 4178/2021 Sb. NSS, věc „ŽAVES“, „*krajský soud vyrozumí o probíhajícím řízení osoby, které přicházejí v úvahu jako osoby zúčastněné na řízení (§ 34 odst. 1 s. ř. s.). Současně je vyzve, aby ve lhůtě, kterou jim k tomu stanoví, oznámily, zda v řízení budou uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení (§ 34 odst. 2 s. ř. s.). V úvahu připadá na prvním místě stavebník, tedy osoba, která provedla sporné terénní úpravy, vlastník pozemků, na kterých se sporné terénní úpravy nacházejí, případně vlastníci sousedních pozemků či staveb na nich, může-li být jejich vlastnické právo terénní úpravou či jejím odstraněním přímo dotčeno, eventuálně jiné osoby, které mohou být na svých právech dotčeny rozsudkem krajského soudu.*“

[27] Krajský soud však v nyní posuzované věci takto nepostupoval a SmVaK a.s., která má jakožto vlastník vodovodu postavení osoby zúčastněné na řízení, nevyrozuměl podle § 34 odst. 2 s. ř. s. o probíhajícím řízení a nevyzval ji k oznámení, zda hodlá uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení podle § 34 odst. 3 s. ř. s. Krajský soud tak postupoval v rozporu s § 34 odst. 2 s. ř. s. a zatížil řízení vadou, která zamezila účasti SmVaK a.s. v soudním řízení v postavení osoby zúčastněné na řízení. Nic na tom nemění skutečnost, že stěžovatel v žalobě SmVaK a.s. jako osobu zúčastněnou na řízení výslovně neoznačil, neboť možné postavení této společnosti jako osoby zúčastněné na řízení vyplývá z jejího postavení vlastníka vodovodu (ostatně i z tvrzení stěžovatele v žalobě). Odpovědnost za správné stanovení okruhu osob, u nichž jsou splněny materiální podmínky podle § 34 odst. 1 s. ř. s., totiž nese soud (srov. KÜHN, Z., KOCOUREK, T. a kol. *Soudní řád správní. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, str. 197).

[28] Stěžovatel přitom v žalobě poukázal na svůj podnět ze dne 11. 10. 2022, jímž se u žalovaného domáhal, aby nařídil SmVaK a.s. odstranění stavby vodovodu ve vlastnictví této společnosti na pozemku parc. č. X k. ú. B. u B. Z obsahu žaloby tedy vyplývá postavení SmVaK a.s. jakožto osoby zúčastněné na řízení a v posuzované věci, byť se jedná o žalobu na ochranu před nezákonným zásahem, je na místě přiměřeně vycházet z rozsudku ze dne 2. 5. 2007, č.j. 5 As 3/2007-68, v němž NSS judikoval, že *neoznačil-li žalobce v žalobě osobu, o jejíž postavení osoby zúčastněné na řízení před soudem dle § 34 s. ř. s. již z napadeného správního rozhodnutí nebylo pochyb, bylo povinností předsedy senátu tuto osobu vyrozumět o probíhajícím řízení, jakož ji i vyzvat, aby oznámila, zda bude svá práva v řízení uplatňovat; nedostál-li krajský soud této povinnosti a takovou osobu v řízení zcela pominul, trpí jeho rozhodnutí vadou, pro kterou je nutno jej zrušit [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]*.

[29] Nejvyšší správní soud tedy k výše popsané podstatné vadě řízení před krajským soudem, která sama o sobě musí vést ke zrušení kasační stížnosti napadeného rozsudku, přihlédl nad rámec kasačních námitek z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud se proto již nemohl nezabývat námitkami stěžovatele směřujícími do merita věci, a to i s přihlédnutím k tomu, že nelze vyloučit, že SmVaK a.s., pakliže na výzvu soudu výslovně oznámí, že hodlá svá práva osoby zúčastněné na řízení uplatňovat, předeště jako vlastník vodovodu další argumentaci či navrhne důkazy relevantní pro posouzení věci.

pokračování

[30] V dalším řízení tak na krajském soudu bude, aby podle § 34 odst. 2 s. ř. s. SmVaK a.s. jakožto osobu zúčastněnou na řízení vyrozuměl o probíhajícím řízení, vyzval ji k oznámení, zda hodlá uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení a poté ve věci znovu rozhodl.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[31] Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[32] Krajský soud v novém rozhodnutí rozhodne též o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. září 2024

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu